

Οι αυτοκράτορες από τον Νικηφόρο Α΄ μέχρι τον Ιωάννη Α΄ τον Τσιμισκή (Μανώλης Καρακώστας, MSc Διοίκησης Επιχειρήσεων, Επαγγελματίας Υγείας - Ερευνητής)

/ [Πεμπουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://www.pemptousia.gr/?p=163842>]

Στο παρόν μέρος της έρευνας θα εξεταστούν οι Αυτοκράτορες οι οποίοι βασίλευσαν ανάμεσα σε δύο δυναστείες, αυτές των Ισαύρων και των Μακεδόνων. Αυτοί είναι οι Νικηφόρος Α΄ (802 - 811), Σταυράκιος (811 - 812), Μιχαήλ Α΄ Ραγκαβές (812 - 813), Λέων Ε΄ ο Αρμένιος (813 - 820), οι Αυτοκράτορες της Φρυγικής Δυναστείας, Μιχαήλ Β΄ (820 - 829), Θεόφιλος (829 - 842) και Μιχαήλ Γ΄ (842 - 867), και τρεις Βασιλείς που κυβέρνησαν επί Μακεδονικής Δυναστείας, οι Ρωμανός Α΄ Λεκαπηνός (920 - 944), Νικηφόρος Β΄ Φωκάς (963 - 969) και Ιωάννης Α΄ Τσιμισκής (969 - 976). Παραλείπονται οι Αυτοκράτορες της Μακεδονικής

Δυναστείας που χρονικά προηγούνται και έπονται των τριών τελευταίων Αυτοκρατόρων, αλλά αυτό συμβαίνει για πρακτικούς λόγους, αφού για την Μακεδονική Δυναστεία θα γίνει ξεχωριστή αναφορά σε επόμενο κεφάλαιο.

Μάνη, Κοκκινόγεια, ναός Ταιναρίου Ποσειδώνα (Αγ. Ασώματοι) Φωτο: Σπύρος Δρόσος

Αρχίζουμε με τον Νικηφόρο Α΄, ο οποίος ήταν γενικός λογοθέτης, δηλαδή υπουργός οικονομικών του Κράτους, και ανήλθε στην εξουσία χάριν την εξέγερσης που έγινε κατά της Ειρήνης της Αθηναίας.[71] Ο Νικηφόρος Α΄ και ο γιος του Σταυράκιος, σύμφωνα με τις ανατολικές πηγές ήταν αραβικής καταγωγής, με κάποιον πρόγονό τους να είχε μεταναστεύσει στην Πισιδία της Μ. Ασίας, όπου γεννήθηκε ο Νικηφόρος.[71] Κατά τον Άραβα ιστορικό Tabari, ο Νικηφόρος είναι απόγονος του οίκου των Ghassan, και την μαρτυρία αυτή την αποδίδει σε ρωμαϊκές πηγές, με τον χρονογράφο Μιχαήλ τον Σύριο (12ος αι.), να προσφέρει μια πληρέστερη εκδοχή αυτής της παράδοσης, λέγοντας πως ο πρόγονος του Νικηφόρου, Djaballa, εγκαταστάθηκε στην Καππαδοκία.[72] Υπάρχει λοιπόν η άποψη, πως κατάγεται από έναν Άραβα βασιλιά, τον Djaballa από τον οίκο Ghassan, ο οποίος την εποχή του Ηρακλείου έγινε μουσουλμάνος, αλλά αργότερα έχοντας απογοητευτεί από το χαλιφάτο, εγκαταστάθηκε στην Καππαδοκία, όπου έγινε Χριστιανός, κατά άλλους στην Πισιδία, διότι εκεί γεννήθηκε ο Νικηφόρος.[73]

Βέβαια δεν γνωρίζουμε ποιες είναι αυτές οι ρωμαϊκές πηγές που επικαλείται ο Άραβας ιστορικός, αφού η μαρτυρία του χρονογράφου Μιχαήλ δεν καταλογίζεται ως ρωμαϊκή, διότι την εποχή που έζησε η Συρία δεν άνηκε στην Αυτοκρατορία, συν ότι την ιστορία του την έγραψε στα συριακά. Μπορούμε να υποθέσουμε πως οι μαρτυρίες αυτές είναι πλασματικές, και αυτό αποτελεί μια σκέψη που ευσταθεί. Αυτό διότι, όσον αφορά τους Άραβες ήταν οι μεγαλύτεροι εχθροί της Ρωμανίας εκείνη την εποχή, οπότε θα ήταν ωφέλιμο σε αυτούς να ισχυριστούν πως ο Αυτοκράτορας των Χριστιανών είναι Άραβας, και από την άλλη ο Μιχαήλ ο Σύριος ήταν μονοφυσίτης και εχθρικά διακείμενος προς τους Έλληνες, αφού επανειλημμένα αρνήθηκε την πρόταση του Αυτοκράτορα Μανουήλ Α' Κομνηνού για επιστροφή της αίρεσης που άνηκε, στην Ορθοδοξία.[74] Επομένως, αμφότεροι είχαν λόγους για να προπαγανδίσουν μεταξύ άλλων και την καταγωγή του Αυτοκράτορα Νικηφόρου.

Όμως, ας μην μείνουμε μόνο στις υποθέσεις, αλλά ας πάρουμε ως δεδομένες τις ιστορικές αυτές μαρτυρίες, για να δούμε ότι επί της ουσίας δεν αλλάζει κάτι όσον αφορά την καταγωγή και την εθνική συνείδηση των δύο αυτών Αυτοκρατόρων. Ο Νικηφόρος ακόμα κι αν προερχόταν από αραβική οικογένεια, αυτή είχε εκχριστιανιστεί και εξελληνιστεί περισσότερο από έναν αιώνα νωρίτερα, οπότε είχε σίγουρα απεμπολήσει κάθε τι το αραβικό. Αυτό φαίνεται και από την θέση που κατείχε, διότι δεν είναι δυνατόν να είχε δοθεί μια τόσο υψηλή θέση σε ένα άτομο που ήταν Άραβας, μια εποχή μάλιστα που αυτοί αποτελούσαν τον κυριότερο εχθρό την Αυτοκρατορίας. Μια τελευταία παρατήρηση πάνω σε αυτό είναι οι πόλεμοι που διενήργησε ο Νικηφόρος κατά των Αράβων,[75] κάτι το οποίο μαρτυρά με τρόπο καταφανέστατο ότι ακόμα κι αν κάποιος πρόγονός του ήταν Άραβας, εκείνος σίγουρα δεν αισθανόταν τέτοιος. Τα επιχειρήματα που παραθέσαμε παραπάνω πιστεύω είναι αρκετά για να φανεί ότι οι Αυτοκράτορες αυτοί δεν είχαν ίχνος αραβικής συνείδησης, αφού αυτή πολύ πριν την εποχή εκείνη είχε ταυτιστεί με τον μωαμεθανισμό. Το αν κάποιος πρόγονός τους ήταν Άραβας, περισσότερο από έναν αιώνα πριν την γέννησή τους, πρέπει να ήταν παντελώς αδιάφορο και στους ίδιους.

(συνεχίζεται)

[71] A.A. Vasiliev (1954), Ιστορία της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας 324-1453, σελ. 337, Α' έκδοση 1925, μετάφραση Δημοσθένης Σαβράμης, εκδόσεις Μπεργάδη

[72] P.J. Alexander (1985), The Byzantine Apocalyptic Tradition, σελ. 66, University of California Press

[73] J.B. Bury (1912), History of the Eastern Empire from the Fall of Irene to the Accession of Basil A.D. 802 - 867, σελ. 8, έκδοση 2008, Cosimo Classics, New York

[74] W. Wright, Syriac Literature, σελ. 250 f., referencing Bar Hebraeus, Chron. Eccl. vol. 1, σελ.575 f., 252, n.3

[75] Ηλίας Λάσκαρης (1995), Βυζαντινοί Αυτοκράτορες, τόμος Β', σελ. 136, έκδοση Ελεύθερος Τύπος, Αθήνα